

Nr 524

Av herrar **Larsson** i Hedenäset och **Nilsson** i Tvärålund, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 71, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 71 föreslås bl. a. att det s. k. repartitions-talet för fastighetsbeskattningen sänkes från nuvarande 4 till 2,5. Denna sänkning av repartitions-talet föreslås för att neutralisera den skattehöjande effekt som eljest kunde befaras bli följden av nu pågående omprövning av taxeringsvärdena.

I och för sig framstår det som erkännansvärt att åtgärder vidtages för att ej av förskjutningar i penningvärdet orsakade högre taxeringsvärden i medeltal skall få resultera i skattehöjningar för den enskilde skattebetalaren, detta så mycket mera som vid tidigare förskjutningar i taxeringsvärdena något motsvarande ej torde ha skett.

Även vid ett accepterande av de principer, som är grundläggande för Kungl. Maj:ts förslag härutinnan, framstår det dock som angeläget, att vederbörlig uppmärksamhet ägnas det förhållandet, att otillfredsställande konsekvenser i vissa kommuner orsakas av det föreliggande förslaget.

Kungl. Maj:t synes ha uppmärksammat detta förhållande. I propositionen anföres sålunda bl. a. på sid. 42 följande uttalande av departementschefen:

»I fråga om de särpräglade kommuner, som i högre grad är beroende av fastighetsbeskattningen, torde man emellertid även vid här avsedd tidpunkt få räkna med att en fullständig avveckling skulle föranleda allvarliga problem. En kompensation i någon form till dessa kommuner synes därför böra övervägas, och en särskild utredning i ämnet bör verkställas. Jag vill i detta sammanhang nämna att en hithörande fråga redan är föremål för prövning inom skattelagssakkunniga, nämligen om fördelningen av inkomster av vattenfallsfastighet.»

Den intensifiering av utredningsarbetet på detta område, som här signaleras av departementschefen, är att hälsa med den största tillfredsställelse. Det framstår dock som angeläget att ernå en närmare precisering av de olika detaljproblem, som i detta sammanhang påkallar uppmärksamhet.

De kommuner som i högre grad är beroende av fastighetsbeskattningen är i första hand sådana med större vattenfallsfastigheter liksom sådana med större skogsinnehav tillhöriga juridiska personer och kommuner med mera omfattande sommarstugebebyggelse. Det måste konstateras att problematiken är något variabel mellan dessa olika kommunkategorier.

Vad först beträffar kommuner med större kraftverks- och sjöregleringsanläggningar är det uppenbart, att en omprövning av bestämmelserna för inkomsttaxeringen erfordras. Sålunda framstår det som otillräckligt, att endast 25 % av ett kraftverks inkomst skall vara beskattningsbar i den kommun, där kraftverket är beläget, medan resten eller 75 % är beskattningsbart i huvudkontors- och förbrukningskommunerna. Vidare framstår det som vore kommuner med av staten ägda kraftverks- och sjöregleringsanläggningar missgynnade. Sålunda ges det statliga vattenkraftsföretaget rätt till gälldränteavdrag på den ursprungliga anläggningskostnaden, medan privata företag ej torde ha rätt till motsvarande. Därjämte betraktas ej leveranser av elektrisk energi från sådana företag till statliga verk, exempelvis statens järnvägar, som skattepliktig inkomst.

Tidigare har i andra sammanhang påpekats, att nuvarande beskattningsbestämmelser är otillfredsställande i de fall vid en sjöreglering, då dammanläggningen är belägen inom en kommun, medan regleringen till större delen omfattar en annan och ovanför belägen kommun. Då det är själva dammanläggningen som är skattepliktig, leder detta här till, att den kommunen som till större delen drabbas av med regleringen följande skadeverkningar ändå blir utan beskattningsrätt å företaget. Det må framhållas att motsvarande problem, men av långt större omfattning, får påräknas uppstå vid en fortsatt minskning och ett helt avvecklande av fastighetsbeskattningen. Den moderna kraftutbyggnadstekniken medför sålunda, att ett helt flodsystem, oavsett ett större antal kraftverks- och sjöregleringsanläggningar, i mångt och mycket framstår som en enda enhet. Det reglerande av vattenavrinningen, som åstadkommes vid regleringsmagasinen, som regel belägna vid flodernas övre delar, nyttiggöres sedan vid kraftverk belägna efter hela flodsystemet, detta oavsett om dessa kraftverk äges av staten, enskilda, kommuner, i länet eller i avlägsna landsdelar belägna privata företag. I åtskilliga fall kan flera eller samtliga dessa ägarekategorier vara innehavare av kraftverk i samma flodsystem. Vid ett minskande eller eventuellt slopande av fastighetsbeskattningen aktualiseras otvivelaktigt frågan hur inkomstbeskattningen skall fördelas mellan olika reglerings- och kraftverksföretag. Det torde ej bli lätt att ernå en tillfredsställande och rättvis fördelning härvidlag. Därför framstår det ock som angeläget, att dessa problem skyndsamt ägnas tillbörlig uppmärksamhet.

Ytterligare en omständighet påkallar i detta sammanhang uppmärksamhet. Självkostnadsprincipen synes i betydande utsträckning — i vart fall vad vattenfallsstyrelsen beträffar — vara vägledande för målsättningen vid prissättning å elektrisk energi. Därigenom ernås väl å ena sidan att företagsamheten inom landet blir delaktig av en förhållandevis billig energitillgång. Å andra sidan leder detta dock till den konsekvensen, att kraftverks- och sjöregleringskommuner ej vid ett fortsatt tillämpande av denna taxepincip får några inkomstskatteköllor av betydelse från inom kommunen

belägna vattenkraftföretag. Ur denna synpunkt framstår det som tvivelaktigt huruvida det är tillräckligt med ovan diskuterade omläggning av bestämmelserna för inkomstbeskattningen av ifrågakvarande företag. Därest en fortsatt avveckling av fastighetsbeskattningen allt fortfarande skall ingå i den samhälleliga målsättningen, synes det nödvändigt att vad som ytterligare kan erfordras för beredande av full kompensation till de kommuner, varom här är fråga, åstadkommes. Härvid framstår det som en nödvändig förutsättning att sådan kompensation må bli av bestående värde och ej endast utgå under en viss övergångstid.

Understrykas må att redan den sänkning av repartitionstalet till 2,5 som föreslås medför skattebortfall för vattenkraftkommunerna. Av den verkställda utredningen framgår sålunda att skattebortfall skulle bli följden i de undersökta vattenkraftkommunerna, Ådals-Liden, Ragunda och Hogdal. En förhöjd kommunal utdebitering med upp till 45 öre per skattekrone framtvingas av denna anledning. Av remissyttrande avgivet av länsstyrelsen i Norrbottens län framgår att samma bleve förhållandet även i andra vattenkraftkommuner. Sålunda redovisas, att Jokkmokks kommun orsakas ett betydande skattebortfall.

Såsom inledningsvis antytts är förslaget om en sänkning av repartitionstalet grundat på önskemålet att ej höjningarna av taxeringsvärdena skall få leda till en höjd beskattning. Med utgångspunkt härifrån måste det dock betecknas som mindre tillfredsställande om den åtgärd som vidtages är direkt ägnad att framtvinga en höjning av den kommunala beskattningen i vissa kommuner, detta så mycket mera som detta till stor del drabbar kommuner, där skattetrycket redan tidigare är högt.

Ur sistnämnda synpunkt framstår det som angeläget, att det fortsatta utredningsarbetet även må inrymma möjligheterna att bereda de kommuner som orsakas skattebortfall vid den sänkning av repartitionstalet som nu är aktuell, kompensation för det bortfall som orsakas. Härvid bör även en retroaktiv kompensation övervägas.

I fråga om kommuner med större skogsinnehav tillhöriga juridiska personer är problematiken något avvikande. Härvidlag torde man nämligen kunna utgå ifrån att den nu aktuella höjningen av skogsfastigheternas taxeringsvärden blir av den omfattningen att kommunerna ej orsakas något skattebortfall till följd av den föreslagna sänkningen av repartitionstalet. Med detta löses dock ej problemet om det skattebortfall och den osäkerhet som dessa kommuner skulle drabbas av vid ett slopande av fastighets-skatten.

Beträffande kommuner med mera omfattande sommarstugebebyggelse förtjänar det framhållas, att betydande förpliktelser åligger kommunerna till följd av denna bebyggelse. Vatten- och avloppsanläggningar, vägar, ordningsväsen och annan samhällelig service har dessa kommuner att stå till tjänst med. Om deras skatteintäkter av sommarstugebebyggelsen alltför

kraftigt reduceras eller helt försvinner, får detta befaras leda till konsekvenser i fråga om fritidsmöjligheterna för de större tätorternas befolkning, som näppeligen är önskvärda.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 71 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att vid de fortsatta övervägandena rörande beskattningen av kraftverksanläggningar, skogsfastigheter i juridisk persons ägo och sommarstugor de i motionen anförda synpunkterna må beaktas.

Stockholm den 12 mars 1957

Harald Larsson
i Hedenäset

Jan-Ivan Nilsson
i Tvärålund
